

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення методичної ради університету
«19» жовтня 2023 року,
протокол № 2.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

«19» жовтня 2023 року

м.п.

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«МАКРОЕКОНОМІКА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування
за заочною формою навчання**

2023

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри менеджменту, економіки,
статистики та цифрових технологій,
кандидатка економічних наук, доцентка
«06» вересня 2023 року

_____ Тетяна ПІХНЯК

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри менеджменту,
економіки, статистики та цифрових технологій
«08» вересня 2023 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри,
кандидатка економічних наук, доцентка
«08» вересня 2023 року

_____ Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

Деканеса факультету публічного управління,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка
«11» вересня 2023 року

_____ Тетяна ПІДЛІСНА

ЗМІСТ

			Стор.	
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		–	4
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	4
	1.2.	Лекції	–	5
	1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	–	6
	1.4.	Самостійна робота студентів	–	17
	1.5.	Індивідуальні завдання	–	25
	1.6.	Підсумковий контроль	–	28
2.	Схема нарахування балів		–	31
3.	Рекомендовані джерела		–	33
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		–	40

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Макроекономіка як наука	10	2	2	-	-	6	8	0	0	-	-	8	
2.	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	10	2	2	-	-	6	11	1	1	-	-	9	
3.	Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції	10	2	2	-	-	6	11	1	1	-	-	9	
4.	Споживання, заощадження та інвестиції	10	2	2	-	-	6	11	1	1	-	-	9	
5.	Модель мультиплікатора та акселератора	10	2	2	-	-	6	11	0	0	-	-	11	
6.	Рівновага національного ринку у моделі IS-LM	14	4	4	-	-	6	11	1	1	-	-	9	
7.	Держава в системі макроекономічного регулювання	10	2	2	-	-	6	10	1	0	-	-	9	
8.	Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні	14	4	4	-	-	6	11	1	1	-	-	9	
9.	Монетарна політика в макроекономічному регулюванні	14	4	4	-	-	6	11	1	1	-	-	9	
10.	Інфляція та антиінфляційна політика	9	2	2	-	-	5	11	1	1	-	-	9	
11.	Безробіття та політика зайнятості	9	2	2	-	-	5	11	1	1	-	-	9	
12.	Держава у функціонуванні відкритої економіки	10	2	2	-	-	6	11	1	0	-	-	10	
13.	Циклічні коливання економіки та антициклічне регулювання	10	2	2	-	-	6	11	1	0	-	-	10	
14.	Економічне зростання та економічний розвиток	10	2	2	-	-	6	11	1	0	-	-	10	
Всього годин:		150	34	34	-	-	82	150	12	8	-	-	130	

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Макроекономіка як наука	-
2.	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	1
2.1. 2.2. 2.3.	Суть і структура суспільного відтворення. Закономірності відтворення. Основні макроекономічні показники. Обчислення реальних обсягів. Роль цін в обчисленні макроекономічних показників.	
3.	Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції	1
3.1. 3.2. 3.3.	Сукупний попит, його структура. Сукупна пропозиція. Рівновага AD-AS.	
4.	Споживання, заощадження та інвестиції	1
4.1. 4.2. 4.3.	Споживання та заощадження. Теорії споживання. Інвестиції як компонент сукупних витрат. Інвестиційна функція.	
5.	Модель мультиплікатора та акселератора	-
6.	Рівновага національного ринку у моделі IS-LM.	1
6.1. 6.2. 6.3. 6.4. 6.5.	Модель "витрати – випуск". Модель "вилучення – ін'єкції". Зв'язок інвестицій та заощаджень. Рівновага товарного ринку. Модель IS як засіб аналізу рівноваги товарного ринку. Ринок грошей та цінних паперів. Модель LM. Модель IS – LM як відображення рівноваги товарного та грошового ринків.	
7.	Держава в системі макроекономічного регулювання	1
7.1. 7.2. 7.3.	Теоретичні основи обґрунтування ролі держави в системі макроекономічного регулювання. Основи теорії макроекономічної політики. Ефективність економічної політики. Теорія суспільного вибору як основа обґрунтування взаємозалежності економічних та політичних явищ.	
8.	Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні	1
8.1. 8.2. 8.3. 8.4. 8.5.	Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти. Фіскальна політика і державний бюджет. Державний борг та його структура. Методи управління державним боргом. Ефект витіснення державою приватних інвестицій.	
9.	Монетарна політика в макроекономічному регулюванні	1
9.1. 9.2. 9.3. 9.4. 9.5.	Грошовий ринок. Грошова пропозиція та попит на гроші. Інструменти грошово-кредитної політики центрального банку. Вплив грошово-кредитної політики на величину ВВП та рівень цін (передавальний механізм монетарної політики). Грошовий та депозитний мультиплікатори. Монетарна політика в моделі IS-LM. Зв'язок монетарної і фіскальної політики в моделі IS-LM.	
10.	Інфляція та антиінфляційна політика	1
10.1. 10.2. 10.3.	Інфляція як макроекономічне явище. Типи інфляції. Використання кривої Філіпса для аналізу інфляційних процесів. Соціально-економічні наслідки інфляції.	

10.4.	Антиінфляційне регулювання.	
11.	Безробіття та політика зайнятості	1
11.1.	Механізм функціонування ринку праці. Безробіття, види безробіття.	
11.2.	Кейнсіанське пояснення безробіття. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон і крива Оукена.	
11.3.	Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.	
12.	Держава у функціонуванні відкритої економіки	1
12.1.	Механізм зовнішньоекономічної політики, її інструменти.	
12.2.	Платіжний баланс. Валютний курс.	
12.4.	Модель Мандела-Флемінга для відкритої економіки.	
12.5.	Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фіскальної та зовнішньоекономічної політики.	
13.	Циклічні коливання економіки та антициклічне регулювання	1
13.1.	Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку.	
13.2.	Циклічність економічного розвитку, суть та причини. Типи економічних циклів.	
13.3.	Економічний цикл та його фази. Економічна криза. Структурні кризи.	
14.	Економічне зростання та економічний розвиток	1
14.1.	Суть економічного зростання. Джерела економічного зростання.	
14.2.	Фактори економічного зростання.	
14.3.	Сучасні тенденції в економічному зростанні.	
14.4.	Моделі економічного зростання.	
	Усього годин лекційних занять:	12

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Питання для усного опитування та дискусії

1. Система національних рахунків як нормативна база макроекономіки.
2. Проблеми впровадження СНР в Україні.
3. Роль макроекономічних показників.
4. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість.
5. Валовий національний дохід (ВНД) та валовий внутрішній продукт (ВВП).
6. Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий.
7. Динаміка ВВП в Україні.
8. Обчислення реальних обсягів: номінальний і реальний ВВП. Темп росту й темп приросту реального ВВП.
9. Індекс цін і дефлятор. Інфлювання та дефлювання ВВП.
10. ВВП та суспільний добробут.
11. Особливості макроекономічних показників.
12. Тіньова економіка. Методика обчислення обсягів тіньової економіки.
13. Нові макроекономічні показники (індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації).

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття.

Задачі

1. Відомо, що ВВП дорівнює 20000 млрд. грн.; амортизація – 300 млрд. грн.; непрямі податки – 100 млрд. грн. Визначити такі показники: ЧНП, національний доход.
2. Відомо, що ВВП дорівнює 4000 млрд. грн.; споживчі витрати – 300 млрд. грн.; державні витрати – 100 млрд. грн.; імпорт – 200 млрд. грн.; експорт – 400 млрд. грн.; амортизація – 500 млрд. грн.. Визначити такі показники: величину інвестицій, ЧНП.
3. Відомо, що НД дорівнює 10000 млрд. грн.; трансфертні платежі – 400 млрд. грн.; нерозподілені прибутки – 200 млрд. грн.; внески на соціальне страхування – 100 млрд. грн.; податки на прибуток підприємств – 300 млрд. грн.; індивідуальні податки на особистий доход – 500 млрд. грн. Визначити такі показники: особистий доход; доход, що перебуває в особистому розпорядженні.
4. Дано:

Таблиця 1

Розрахункова таблиця

Роки	2012	2013	2014	2015	2016
Обсяг реалізації молока, т	460	480	450	475	550
Ціна, грн за т	3000	3200	4000	4500	5100

Визначити:

- а) базовий та ланцюговий індекси;
- б) базовий індекс фізичного обсягу Пааше;
- в) ланцюговий індекс фізичного обсягу Ласпейреса.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: система національних рахунків, предмет національного рахівництва, національні доходи, національні витрати, валовий національний продукт, методи обчислення ВВП, валовий внутрішній продукт (ВВП), чистий національний продукт (ЧНП), національний доход, особистий доход, доход у розпорядженні (післяподатковий доход), номінальний ВВП, реальний ВВП, дефлятор ВВП, індекс споживчих цін, розрив ВВП, потенційний ВВП, трансфертні платежі, індекс оптових цін (виробника), суспільний добробут, чистий економічний добробут, індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків.

Основні результати функціонування національної економіки. Основні макроекономічні показники, їх структура. Потокові показники. Показники запасів. Показники економічної кон'юнктури. Валовий випуск, його структура. Ринковий та неринковий валовий випуск. Валовий національний продукт (ВВП) та методи його вимірювання. Чистий національний продукт (ЧНП). Кінцевий продукт. Проміжний продукт. Додана вартість. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Розрахунок ВВП (ВНП) за доданою вартістю (третій метод).

Національний доход та його розподіл. Виробничий національний доход, споживчий національний доход. Валовий прибуток. Змішаний доход. Неприбуткові податки. Субсидії. Особистий доход (ОД). Дохід кінцевого використання (РД). Функціональний та особистий розподіл доходів. Формування доходів на макrorівні. Роль зарплати, прибутку і ренти в макроекономічній системі. Національне багатство.

Роль цін в обчисленні макроекономічних показників. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор. Роль індексу цін. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Індекс оптових цін (ІОЦ). Відмінності між ІСЦ та дефлятором. Потенційний та фактичний ВВП. Розрив ВВП. Темпи приросту реального ВВП. Темпи інфляції, рівень безробіття. Індекси фізичного обсягу. Базові та

ланцюгові індекси. Індекси Пааше та Ласпейреса, їх особливості. Індекс Фішера. Показники макроекономічної безпеки держави. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення. Чистий економічний добробут (ЧЕД). Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку (ІЛР), індекс економічної свободи (ІЕС), рівень глобалізації (РГ).

Аналіз основних показників економіки в Україні.

Тема 3. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сукупний попит та фактори впливу на нього.
2. Сукупна пропозиція та фактори впливу на неї.
3. Рівновага AD-AS та її аналіз.

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття

Задачі

1. Дано такі параметри AD та AS:

Таблиця 1

Розрахункові дані

AD	Рівень цін	AS
100	300	400
200	250	400
300	200	300
400	100	200
500	100	100

А. Припустимо, що в умовах повної зайнятості ціна рівноваги дорівнює 250 грн., обсяг виробництва складає 400 млн грн. Ціна на ринку впала до 150 грн. Як це вплине на обсяг сукупного попиту? Визначити величину дефіциту.

Б. Припустимо, що ціна на ринку зросла до 350 грн. Як зміниться сукупний попит? Визначити величину надлишку. Чому ціни не можуть залишатися на рівні 150 чи 350 грн? Показати зміни на графіку.

2. Дано такі параметри AD та AS:

Таблиця 2

Розрахункові дані

AD	Рівень цін	AS
200	600	800
400	500	800
600	400	600
800	300	400
1000	300	200

А. Побудувати на основі цих даних графіки AD та AS.

Б. Визначити ціну рівноваги.

В. Припустимо, що ціна на ринку знизилась проти ціни рівноваги на 100 одиниць. Як зміниться величина AD та AS? Яка ситуація виникне на ринку?

Г. Визначити розрив між AD та AS. Пояснити графічно.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: національний ринок (макроринок), суб'єкти макроринку, сукупний попит (AD), крива AD, нецінові фактори сукупного попиту, сукупна пропозиція (AS), крива AS, відрізки кривої AS, нецінові фактори сукупної пропозиції, рівновага AD–AS, рівновага на відрізках кривої AS, вплив зміни сукупного попиту на макроекономічну рівновагу, вплив зміни сукупної пропозиції

на макроекономічну рівновагу, ефект храповика, шоки попиту та пропозиції, стабілізаційна політика в моделі AD-AS, економічне зростання, інфляція та стагфляція в моделі AD-AS.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Товарний ринок як важливий елемент національного ринку.

Сукупний попит, його структура. Ефект доходу та ефект заміщення на макrorівні. Фактори, що визначають сукупний попит. Зміна рівня цін та її вплив на величину сукупного попиту. Вплив нецінових факторів на зміни в сукупному попиті.

Сукупна пропозиція. Відрізки кривої AS. Зміна величини сукупної пропозиції. Зміщення кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори впливу на сукупну пропозицію. Класична модель AS. Кейнсіанська модель AS. Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Крива короткострокової сукупної пропозиції. Теорії короткострокової AS.

Рівновага AD-AS. Особливості рівноваги на окремих відрізках кривої AS. Вплив на рівновагу змін сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівновага AD-AS в довгостроковому періоді. Явища економічного зростання, інфляції та стагфляції в моделі AD-AS.

Шоки попиту та пропозиції. Короткострокова та довгострокова рівновага в умовах падіння сукупного попиту. Короткострокова та довгострокова рівновага в умовах скорочення сукупної пропозиції. Стабілізаційна політика. Ефект храповика.

Стан та чинники рівноваги AD-AS в економіці України. Причини зміни AD та AS. Цінові шоки на енергетичному ринку, їх вплив на AS. Вплив зниження доходів населення та прибутків підприємств на величину AD та AS. Причини порушення рівноваги AD-AS в Україні.

Семінарське заняття 2

Тема 4. Споживання, заощадження та інвестиції

Питання для усного опитування та дискусії

1. Споживання та заощадження.
2. Види заощаджень. Національні заощадження.
3. Особливості споживання в Україні.
4. Теорії споживання.
5. Інвестиції в макроекономіці.
6. Інвестиції в економіку України.

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття.

Задачі

1. За даними таблиці розрахувати величину заощаджень, середню схильність до споживання та середню схильність до заощаджень.

Таблиця 1

Розрахункова таблиця

Використовуваний дохід	Споживання	Заощадження	ССС	ССЗ
25000	25500			
26000	26000			
27000	26500			
28000	27000			
29000	27500			

2. За даними таблиці розрахувати величину заощаджень, граничну схильність до споживання та граничну схильність до заощаджень.

Таблиця 2

Розрахункова таблиця

Використовуваний дохід	Споживання	Заощадження	ГСС	ГСЗ
25000	24500			

26000	25000		
27000	25100		
28000	25500		
29000	26000		

3. Поведінка макроекономічного суб'єкта характеризується такими даними: $C=0,5Y+100$, $I=0,3Y+50$. Державні витрати складають $0,2Y$, сума експорту становить 500 , сума імпорту – $0,1Y$. Визначити рівноважну величину ВВП.
4. Нехай функція заощаджень має вигляд $S = 0,2Y$, а заплановані інвестиції фірм становлять 500 . За якого обсягу виробництва буде досягнуто відповідності між заощадженнями та інвестиціями.
5. ВВП в 2015 р. склав 6500 млрд. грн. Споживання населення становило 3400 млрд. грн. На частку інвестицій припадало 15% , на частку державних закупок – 25% . Експорт складав 700 млрд. грн., імпорт – 180 млрд. грн. Знайти всі складові ВВП.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: споживання. Заощадження. Середня схильність до споживання. Середня схильність до заощадження. Функція споживання. Функція заощадження. Точка нульових заощаджень. Від'ємне споживання. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Теорія відносного доходу Дьюзенбері. Міжчасове бюджетне обмеження І. Фішера. Теорія життєвого циклу Ф. Модильяні. Теорія перманентного заходу М. Фрідмана. Інвестиції. Функція інвестицій. Процент. Валові, чисті, автономні, індуковані інвестиції. Фактори мінливості інвестицій. Показники ефективності інвестицій у проектному аналізі: чиста поточна вартість, внутрішній рівень віддачі, рентабельність, строк окупності, найменші витрати.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Кейнсіанська теорія аналізу споживання та заощадження. Потреби і споживання. Дохід і форма його розподілу. Споживання. Функція споживання. Лінія 45° . Заощадження та його структура (споживче та інвестиційне). Функція заощадження. Нульові та від'ємні заощадження. Середня схильність до споживання. Середня схильність до заощадження.

Гранична схильність до споживання та заощадження, їх графічна інтерпретація. Фактори споживання і заощадження, не пов'язані з доходом: багатство, податки, рівень цін, очікування, споживча заборгованість.

Дослідження функції в короткому та довгому періодах. Функція споживання за Кейнсом. Функція споживання С. Кузнеца.

Макроекономічні моделі поведінки споживача. Теорія відносного доходу Дж. Дьюзенбері. Міжчасове бюджетне обмеження І. Фішера. Теорія життєвого циклу Ф. Модильяні. Теорія перманентного доходу М. Фрідмана.

Перетворення заощаджень у інвестиції. Інвестиції як елемент сукупного попиту. Суть інвестицій та їх роль в макроекономіці. Напрямки інвестицій. Джерела інвестицій: власні заощадження та позичені кошти, фактори впливу на розміри та динаміку інвестицій; фактори впливу на його величину. Гранична схильність до інвестування.

Структура інвестицій: валові, чисті, фінансові, реальні, коротко - та довгострокові. Автономні та індуковані інвестиції, їх графічний аналіз. Фактори, що визначають мінливість інвестицій. Кейнсіанська та неокласична функція автономних інвестицій. Акселератор.

Інвестиційний процес та його типи. Показники ефективності інвестицій у проектному аналізі. Аналіз інвестиційного процесу в Україні. Інвестиції та структурна перебудова економіки України. Роль інвестицій у виході зі структурної кризи. Вплив інвестицій на галузеву структуру виробництва.

Тема 6. Рівновага національного ринку у моделі IS-LM.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Суть макроекономічної рівноваги. Рівновага-нерівновага.
2. Модель "витрати-випуск", модель "кейнсіанський хрест".
3. Модель "вилучення – ін'єкції". Інфляційний та дефляційний розриви.
4. Рівновага товарного ринку. Крива IS як засіб аналізу рівноваги товарного ринку.
5. Рівновага грошового ринку. Крива LM.
6. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.
7. Вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної та фіскальної політики.
8. Застосування моделі IS-LM для аналізу економіки України.

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття

Задачі

1. На даний період реальний обсяг виробництва становить 1,8 млрд грн; абсолютний рівень цін складає 86. Кембриджський коефіцієнт дорівнює $1/8$. Визначити величину попиту на гроші.
2. В державі сума обов'язкових резервів за вкладками до запитання складає 200 млн грн; сума обов'язкових резервів за строковими вкладками складає 100 млн грн; величина наднормативних резервів банків – 1,5 млрд грн. Одночасно сума цін товарів, що підлягають реалізації, дорівнює 250 млн, сума товарів, проданих у кредит - 100 млн, сума платежів, за якими настав строк сплати – 50 млн, сума взаємозаліку становить 80 млн грн. Одна гривня здійснює оборот за 30 днів.
Розрахувати величину грошової бази держави.
3. Грошовий ринок країни знаходиться в стані рівноваги і характеризується такими показниками: величина попиту на гроші дорівнює 280 млрд дол., швидкість обороту грошової одиниці – 10, рівень цін – 25. Грошова база країни становить 70 млрд дол. Величина депозитного мультиплікатора – 4. Визначити величину пропозиції грошей. Визначити реальний обсяг виробленого ВВП. Припустимо, що грошова база зросла на 20%. Як це вплине на рівновагу грошового ринку та яке явище виникне?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: сукупні витрати. Рівноважний ВВП. Модель „витрати-випуск”. Модель „вилучення-ін'єкції”. Товарні запаси. Стан повної зайнятості. Модель „Кейнсіанський хрест”. Фактичні витрати. Планові витрати. Крива IS. Зміщення кривої IS. Рівновага товарного ринку. Крива LM. Зміщення кривої LM. Рівновага грошового ринку. Модель IS-LM. Рівновага товарного та грошового ринків. Нерівновага в моделі IS-LM. Передавальний механізм процентної ставки.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Ринок товарів та платних послуг. Модель “витрати – випуск” – кейнсіанська модель товарного ринку. Закрита економіка.

Сукупні видатки. Заплановані видатки, фактичні видатки. Графік “кейнсіанський хрест”, становлення рівноваги на товарному ринку без державного втручання та з ним. Інфляційний та дефляційний (рецесійний) розриви. Модель “вилучення – ін'єкції”. Мультиплікатор видатків. Графік Хікса-Хансена для ринку товарів та платних послуг – крива IS. Фактори, які впливають на переміщення кривої IS.

Ринок грошей та цінних паперів. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Мотиви попиту на гроші: операційний, спекулятивний, обачливості. Ліквідна пастка. Інвестиційна пастка. Умови рівноваги на ринку грошей та цінних паперів. Графік Хікса-Хансена для ринку грошей та цінних товарів – крива LM. Фактори, які впливають на переміщення кривої LM.

Загальна рівновага на ринках товарів і послуг, грошей та цінних паперів. Модель IS-LM – як аналітичний засіб макроекономічної політики. Аналіз руху по кривих та переміщення кривих в моделі IS-LM. Вплив держави на загальну рівновагу засобами монетарної й фіскальної політики. Застосування моделі IS-LM для аналізу економіки України.

Семінарське заняття 3

Тема 8. Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні

Питання для усного опитування та дискусії

1. Суть макроекономічної рівноваги. Рівновага – нерівновага.
2. Державні витрати як елемент сукупного попиту. Мультиплікатор державних витрат.
3. Зміст, види та завдання фіскальної політики, її цілі та інструменти.
4. Наслідки фіскальної політики.
5. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції.
6. Фіскальна політика і державний бюджет.
7. Державний борг та його вплив на національну економіку. «Ефект витіснення».
8. Державний борг України та можливості його погашення.
9. Фіскальна політика в Україні: основні напрями й протиріччя.

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття

Задачі

1. Нехай функція попиту має такий вигляд: $AD = 2,5 + 2P$, функція пропозиції: $AS = -4 + 7P$. Знайти рівноважний рівень цін та обсяг виробництва на макрорівні. Визначити, як зміниться рівень цін та обсяг виробництва, якщо держава запровадила на всі товари акцизний збір у розмірі 0,15 від ціни. Який алгебраїчний вигляд матиме функція пропозиції?
2. Маємо умови: граничний коефіцієнт податків – 0,2; гранична схильність до споживання – 0,8. Уряд зменшив чисті податки на 40 грн. Чому дорівнює приріст реального ВВП?
3. Гранична схильність до споживання $MPC = 0,825$. Обчислити податковий мультиплікатор.
4. Як і на скільки зміниться рівноважний ВВП, якщо податки зменшаться на 12 млрд. грн. од., а державні закупівлі зростуть на 20 млрд. грн. од? Гранична схильність до заощадження $MPS = 0,2$. Який тип фіскальної політики застосований?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: граничний коефіцієнт податків. Чисті податки. Приватні заощадження. Державні заощадження. Модель економічної рівноваги з врахуванням держави. Урядові витрати. Податки. Мультиплікатор державних витрат. Фіскальна політика. Дискреційна фіскальна політика. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Податковий мультиплікатор. Політика вмонтованої стабільності. Вплив податків на споживання. Вплив податку на ціну. Бюджетно-податкова політика в моделі IS-LM. Вплив податків на ринок ресурсу праці. Вплив акцизів на ціну та обсяги виробництва. Фіскальна політика, спрямована на пропозицію. Крива Лаффера. Ставка податків. Оптимальна ставка оподаткування. Бюджетна система. Державний бюджет. Доходи державного бюджету. Витрати державного бюджету. Стан державного бюджету. Дефіцит державного бюджету. Структурний дефіцит. Циклічний дефіцит. Державний борг. Державне бюджетне обмеження. Концепції балансування державного бюджету. Бюджетне сальдо. Управління державним боргом. Відносні показники заборгованості. Механізм самовідтворювання державного боргу. Ефект витіснення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти. Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету. Принципи ефективного оподаткування.

Державні видатки і їх структура. Поточні та капітальні витрати держави. Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча й стримуюча фіскальна політика. Модель впливу державних витрат та податків на сукупний обсяг виробництва. Мультиплікатор державних витрат і податковий мультиплікатор. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Прогресивна шкала оподаткування. Соціальні трансферти. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделей “сукупний попит - сукупна пропозиція”, “витрати-випуск”, “AD-AS”. Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції.

Фіскальна політика й державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань, на державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення і економічні наслідки. Державне бюджетне обмеження. Циклічний та структурний дефіцити бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Емісійне й боргове фінансування бюджетного дефіциту. Державний борг та його структура. Економічні наслідки державного боргу. Ефект витіснення державою приватних інвестицій і тягар боргу для майбутніх поколінь. Методи управління державним боргом. Рефінансування. Реструктуризація. Боргові свопи. Списання боргу. Державний борг України та можливості його погашення. Фіскальна політика в Україні: основні напрями й протиріччя.

Тема 9. Монетарна політика в макроекономічному регулюванні

Питання для усного опитування та дискусії

1. Грошова пропозиція та способи її вимірювання.
2. Банківська система. Механізм створення грошей.
3. Центральний банк та його роль у національній економіці. Емісійна політика. Рівень монетизації.
4. Суть монетарної політики Центрального Банку України.
5. Небанківські фінансово-кредитні установи.
6. Грошово-кредитна політика (ГКП) та її інструменти. Передавальний механізм грошово-кредитної політики.
7. Ефективність монетарної політики. Зв'язок монетарної та фіскальної політики в моделі IS-LM.
8. Аналіз процесів грошово-кредитного регулювання в Україні.

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття.

Задачі

1. Сума наднормативних банківських резервів становить 2,7 млрд грн. Депозитний мультиплікатор дорівнює 0,6. Середньорічний темп очікуваної інфляції прогнозується 6%. Визначити середньорічний темп приросту валового національного продукту.
2. В макроекономіці рівень цін дорівнює 4 грошовим одиницям. Обсяг виробництва – 28 млн фізичних одиниць продукції. Швидкість обігу грошової одиниці –7. Визначте масу реальних грошей.
3. Норма резервування — 20 %. Коефіцієнт депонування — 25 %. Сума обов'язкових резервів — 50 млрд. грн. од. Чому дорівнює пропозиція грошей?
4. Резервна норма комерційного банку — 25 %. Внески від населення досягають 1 млн. грн. од. Яку суму банк повинен тримати у резерві?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: гроші. Функції грошей. Механізм функціонування грошового ринку. Готівкові гроші. Безготівкові гроші. Грошово-кредитний ринок. Грошова пропозиція. Попит на гроші. Рівняння Фішера. Кембріджське рівняння. Модель MD-MS. Банківська система. Механізм створення грошей. Банківські резерви. Грошова база. Депозитний мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор. Центральний банк. Емісійна політика. Рівень монетизації. Монетарна політика центрального банку. Небанківські фінансово-кредитні установи. Грошово-кредитна політика (ГКП). Передавальний механізм ГКП. Ефективність монетарної політики. Грошово-кредитне регулювання в Україні.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Грошовий ринок. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса і грошова база. Коефіцієнт монетизації. Попит на гроші й фактори, що його визначають. Модель попиту на гроші Баумоля-Тобіна (Baumol-Tobin). Механізм функціонування грошового ринку.

Центральний (національний) банк як суб'єкт монетарної політики. Операції центрального (національного) банку і грошова база. Інструменти центрального банку: політика облікової ставки, політика банківських резервів, операції на відкритому ринку. Механізм створення грошей банками. Вплив монетарної політики на економіку: політика “дорогих” та “дешевих” грошей. Передавальний (трансмісійний) механізм монетарної політики. Грошовий та депозитний мультиплікатори.

Суть монетарної політики. Дискреційна і недискреційна монетарна політика. Стратегії монетарної політики. Таргетування як стратегія монетарної політики. Правила проведення монетарної політики. Проблема ефективності монетарної політики. Наслідки монетарної політики за моделлю IS-LM. Координація монетарної та фінансової політики у моделі IS-LM. НБУ й монетарна політика в Україні.

Заходи щодо стабілізації монетарної системи в трансформаційних економіках. Проблема довіри до грошей і монетарної політики.

Семінарське заняття 4

Тема 10. Інфляція та антиінфляційна політика

Питання для усного опитування та дискусії

1. Макроекономічний аналіз інфляції: суть, причини, види; індексний аналіз інфляції; темпи інфляції.
2. Форми відкритої інфляції.
3. Використання кривої Філіпса для аналізу інфляційних процесів.
4. Соціально-економічні наслідки інфляції:
5. Інфляція та ставки проценту. Ефект Фішера.
6. Антиінфляційне регулювання.
7. Особливості інфляційного процесу в економіці України.

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття.

Задачі

1. Відомо, що ІСЦ в 2014 р. становив 125 %, а в 2015 р. – 130 %. Визначте темп інфляції. Через скільки років можливе подвоєння цін?
2. Чому дорівнює темп інфляції в 2016 р., якщо номінальний ВВП у 2014 р. становив 200 млн. грн., в 2016 р. – 250 млн. грн., а реальний ВВП у 2014 р. становив 160 млн. грн., в 2016 р. – 190 млн. грн.

3. Індекс споживчих цін включає два товари: їжу та житло. Частка продуктів харчування – 0,33, а житла – 0,67. Ціни на продукти зросли на 20%, а на житло знизились на 2%. Визначити темп інфляції за рік.
4. Індекс цін поточного року дорівнює 148,8%, а індекс цін минулого року – 120%. Який рівень середньомісячної інфляції в країні ?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: інфляція, інфляційний процес. Індекс споживчих цін. Річний індекс інфляції. Середньомісячний індекс інфляції. Темпи зростання інфляції. Типи інфляції. Інфляція попиту, інфляція витрат (пропозиції), структурна інфляція. Інфляційна спіраль попиту. Інфляційна спіраль витрат. Модель інфляції, інфляційний та дефляційний розрив. Кривої Філіпса. Закон Оукена. Крива стагфляції. Інфляційний податок та сеньйораж. Ефект інфляційного оподаткування (ефект Танзі-Олівера). Крива Лаффера для інфляційного податку. Ефект Фішера. Індекс злиденності. Антиінфляційне регулювання. Політика доходів. “Заморожування” зарплати та цін. Індексація доходів. Податкове регулювання. Концепція стимулювання пропозиції. Політика градуалізму. Політика золотого індика. Політика “Stop-go”.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Інфляція як макроекономічне явище. Суть, причини, види. Аналіз розвитку інфляції. Динаміка споживчих цін. Індекс споживчих цін. Річний індекс інфляції. Середньомісячний індекс інфляції. Темпи зростання інфляції. Темпи приросту інфляції. Загальний індекс оптових цін. Пофакторний вплив на індекс оптових цін. Індекс затратності виробництва. Індекс заміщення витрат. Індекс подорожчання матеріальних ресурсів. Індекс подорожчання вартості робочої сили. Індекс загального подорожчання ресурсів. Індекс зростання собівартості. Індекс рентабельності. Індекс інтенсивності приросту виробництва.

Типи інфляції. Відкрита, подавлена. Форми відкритої інфляції: інфляція попиту, інфляція витрат (пропозиції), структурна інфляція. Інфляційна спіраль попиту. Модель інфляції витрат (пропозиції). Вплив зростання цін на ресурси (“шок пропозиції”), на інфляцію витрат. Інфляційна спіраль витрат. Модель інфляції, пов’язаної зі спадом (поєднання інфляції попиту та витрат). Виникнення інфляційного та дефляційного розриву.

Використання кривої Філіпса для аналізу інфляційних процесів. Теорія прискорення інфляції. Взаємозв’язок кривої Філіпса, закону Оукена та темпів зростання номінального ВВП. Наслідки прискорення інфляції. Очікуваний темп інфляції в концепції монетаристів. Стагфляція, її суть, аналіз за допомогою короткострокових кривих Філіпса. Крива стагфляції. Пояснення стагфляції неокласичною школою за теорією адаптивних очікувань та теорією раціональних очікувань.

Соціально-економічні наслідки інфляції. Інфляція і перерозподіл доходів. Інфляційний податок та сеньйораж. Зв’язок дефіциту державного бюджету та інфляції. Ефект інфляційного оподаткування (ефект Танзі-Олівера). Крива Лаффера для інфляційного податку. Суспільні втрати передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Вимірювання суспільних втрат від інфляції за законом Оукена. Вплив інфляції на обсяг ВВП. Інфляція та ставки процента. Ефект Фішера. Індекс злиденності.

Антиінфляційне регулювання. Вплив на сукупний попит. Політика доходів. “Заморожування” зарплати та цін. Індексація доходів. Податкове регулювання. Концепція стимулювання пропозиції. Обмеження грошової маси в обігу через облікову ставку процента і норми обов’язкових резервів. Вплив на грошову масу через політику градуалізму. Вплив на грошову масу через політику золотого індика. Політика “Stop-go”.

Особливості інфляційного процесу в Україні. Політика українського уряду щодо регулювання інфляції.

Тема 11. Безробіття та політика зайнятості

Питання для усного опитування та дискусії

1. Механізм функціонування ринку праці. Рівновага на ринку праці та її регулювання за неокласичною теорією.
2. Безробіття як відхилення від рівноваги.
3. Зв'язок безробіття та інфляції.
4. Вплив держави на зайнятість. Кейнсіанська концепція регулювання зайнятості.
5. Державне регулювання зайнятості. Соціальний захист безробітних.
6. Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні.

Аудиторна письмова робота

Виконання здобувачами вищої освіти тестових та практичних завдань з питань теми заняття

Задачі

1. Розрахуйте загальний рівень безробіття в економіці, якщо кількість працюючих складає 36 млн. осіб, а число безробітних – 4 млн. осіб. Яким буде офіційний рівень безробіття, якщо за рік втратили роботу ще 240 тис. осіб.
2. В економіці країни зайнято 30 млн. осіб. Чисельність безробітних 5 млн. осіб. Через місяць із загальної чисельності зайнятих було звільнено 1 млн. осіб, 20 млн. осіб із офіційно зареєстрованих безробітних припинили пошук роботи. Визначте: чисельність зайнятих, кількість безробітних, рівень безробіття.
3. Природний рівень безробіття дорівнює 6 %; циклічний рівень безробіття — 2 %. Чому дорівнює фактичний рівень безробіття?
4. Рівень фактичного безробіття становив 10 %, рівень природного безробіття — 6,4 %. Потенційний ВВП становив 50 млрд. гр. од. Обчислити фактичний ВВП, скориставшись законом Оукена (коефіцієнт 2,5).
5. Природний рівень безробіття в поточному році складає $U^*=6\%$, а фактичний $U=1\%$. Визначте величину відносного відставання реального ВВП від потенційного за умови, коли коефіцієнт чутливості ВВП до динаміки циклічного безробіття дорівнює 2,5. Якщо реальний ВВП у цьому ж році становить 500 млрд дол., то який обсяг продукції було втрачено через безробіття?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: зайнятість. Безробіття. Природна норма безробіття. Рівень безробіття. Вимушене безробіття. Структура безробіття. Попит на працю. Пропозиція праці. Закон Оукена. Крива Оукена. Рівновага на ринку праці. Регулювання ринку праці за неокласичною теорією. Вплив держави на зайнятість. Крива Філіпса. Модифікована крива Філіпса. Крива Філіпса в довгому періоді. Соціальна політика. Доходи населення. Індекс людського розвитку. Багатство і бідність. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джіні. Соціальні гарантії. Соціальні індикатори. Система соціального захисту. Прожитковий мінімум. Мінімальний споживчий бюджет. Мінімальна зарплата. Система соціального захисту. Система соціальної допомоги. Система соціального страхування. Державне регулювання зайнятості.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне й циклічне. Фактичний та природний рівень безробіття і фактори, що його визначають. Розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня.

Кейнсіанське пояснення безробіття. Розрив безробіття як результат неефективного попиту. Неокласичні пояснення причин безробіття. Рекомендації щодо подолання безробіття з точки зору різних теоретичних концепцій. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон і крива Оукена.

Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса. Засоби державного регулювання зайнятості. Політика попиту та політика пропозиції у регулюванні ринку праці: переваги й ефективність.

Соціальний захист безробітних. Макроекономічні засади політики зайнятості. Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота здобувачів вищої освіти заочної форми навчання є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується у вигляді контрольної роботи в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни. Контрольна робота виконується самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника у міжсесійний період.

Форма контролю контрольної роботи – перевірка виконаних завдань. Питання самостійної роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

1.4.1. Методичні рекомендації до виконання самостійної (контрольної) роботи

Контрольна робота дозволяє здобувачам вищої освіти заочної форми навчання засвоїти теми з навчальної дисципліни і передбачає виконання трьох завдань з обраного варіанту. Варіант контрольної роботи закріплюється за студентами і доводиться до їх відому методистом курсу та затверджується деканом факультету.

Робота подається в надрукованому вигляді на аркушах формату А 4. Стандартними вимогами для комп'ютерного виконання тексту роботи є шрифт Times New Roman розміром кегля 14 при міжрядковому інтервалі 1,5. Не лише зміст, але й форма роботи мусить відповідати чинним вимогам. Першою її сторінкою є титульний аркуш, де зазначається назва вищого навчального закладу та кафедри, на яку подається робота, навчальний предмет, прізвища виконавця і рецензента.

Перше завдання складається з п'яти питань різних тем. Виконання цього завдання має містити стислий виклад матеріалу з наведених питань з використанням актуальних навчальних і наукових літературних джерел, нормативно-правових актів, графічного та аналітичного матеріалу (за необхідності) тощо. Друге завдання складається з п'яти тестових завдань різних тем, на які потрібно вказати одну правильну відповідь. Третє завдання передбачає розв'язок задачі.

Обов'язковим є наявність переліку використаної літератури з посиланням на неї в тексті контрольної роботи. Наприкінці роботи виконавцем ставиться особистий підпис і дата завершення роботи.

1.4.2. Варіанти завдань для виконання самостійної (контрольної) роботи

Варіант 1

Завдання 1.

1. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фіскальної та зовнішньоекономічної політики.
2. Безробіття, види безробіття.
3. Закон і крива Оукена.
4. Міжнародний потік товарів та капіталів.
5. Модель Р. Солоу.

Завдання 2.

1. Запишіть формулу та вкажіть величину національного доходу, якщо відомо, що чистий національний продукт дорівнює 100 млн. грн., виплати на соціальне страхування – 10 млн. грн., нерозподілений прибуток – 30 млн. грн, непрямі податки – 20 млн. грн.:
  - а) 160 млн. грн.;
  - б) 80 млн. грн.;
  - в) 70 млн. грн.;
  - г) 40 млн. грн.
2. До нецінових чинників сукупної пропозиції належить:
  - а) ефект чистого експорту;
  - б) зміна відсоткової ставки;
  - в) зміна товарних цін;
  - г) ефект збагачення;
  - д) зміна цін на ресурси.
3. Якщо номінальна відсоткова ставка стабільна, а ціни зростають, то попит на інвестиції:
  - а) зменшиться;
  - б) не зміниться;
  - в) збільшиться;
  - г) скоріш за все, зменшиться, однак може залишитися стабільним.
4. Якщо центральний банк хоче зменшити кількість грошей в обігу, то він:
  - а) продає цінні папери на внутрішньому ринку;
  - б) зменшує ставку відсотка;
  - в) зменшує норму обов'язкового резервування;
  - г) стимулює зменшення швидкості обігу грошей.
5. Що не спричиняє інфляції попиту:
  - а) монополізація окремих галузей національної економіки;
  - б) надмірні державні видатки;
  - в) зростання чистого експорту;
  - г) очікування щодо зростання цін у майбутньому.

Завдання 3.

Темп приросту національного продукту становить 3%, а частка капіталу у національному продукті - 0,3. Нехай чисельність робочої сили зросла на 1%, а обсяг капіталу - на 2%. Обчисліть залишок Солоу.

Варіант 2

Завдання 1.

1. Інвестиції як компонент сукупних витрат
2. Мультиплікатор в моделі AD-AS.
3. Циклічність економічного розвитку, суть та причини. Типи економічних циклів.
4. Сукупна пропозиція.
5. Ринок грошей та цінних паперів. Модель LM.

Завдання 2.

1. Вкажіть величину дефлятора ВВП, якщо відомо, що номінальний ВВП дорівнює 100 млн. грн., реальний ВВП – 50 млн. грн., темп інфляції – 10 %:
  - а) 1000 %;
  - б) 2 %;
  - в) 200 %;
  - г) 20 %.
2. Яке твердження неправильне?
  - а) у короткостроковому періоді зменшення сукупного попиту веде до спаду в економіці;
  - б) криві сукупного попиту та сукупної пропозиції переміщуються вправо чи вліво під дією цінових чинників;
  - в) у довгостроковому періоді зміни в сукупному попиті не впливають на обсяг виробництва;
  - г) зростання сукупного попиту також можуть спричинити економічні коливання.

3. Що не характеризує функцію споживання:
  - а) автономне споживання — це споживання за рахунок минулих заощаджень;
  - б) чим більша схильність до споживання, тим більше лінія споживання наближатиметься до бісектриси;
  - в) гранична схильність до заощаджень коливається в межах від нуля до одиниці;
  - г) раціональні споживачі хочуть підтримувати приблизно однаковий рівень споживання протягом свого життя.
4. Центральний банк не виконує такі функції:
  - а) регулювання та контроль пропозиції грошей у національній економіці;
  - б) емісія грошових знаків;
  - в) зберігання золото-валютних резервів та обов'язкових резервів комерційних банків;
  - г) надання кредитів населенню.
5. До антиінфляційних заходів держави не належить:
  - а) підвищення центральним банком облікової ставки;
  - б) девальвація національної валюти;
  - в) продаж державних цінних паперів;
  - г) збільшення компенсаційних виплат населенню.

Завдання 3.

Відомо, що ВВП дорівнює 20000 млрд. грн.; амортизація – 300 млрд. грн.; непрямі податки - 100 млрд. грн. Визначити такі показники: ЧНП, національний доход.

Варіант 3

Завдання 1.

1. Модель економічного зростання Харрода-Домара.
2. Модель “вилучення – ін’єкції”. Зв’язок інвестицій та заощаджень.
3. Використання кривої Філіпса для аналізу інфляційних процесів.
4. Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти.
5. Антиінфляційне регулювання.

Завдання 2.

1. ВВП як показник занижує обсяг національного виробництва, бо не враховує:
  - а) результатів економічної діяльності в тіньовому секторі економіки;
  - б) тієї частини продукції, що вироблена з допомогою ресурсів, що належать іноземцям;
  - в) державних закупівель товарів і послуг;
  - г) збільшення запасів на кінець року.
2. Крива короткострокової сукупної пропозиції має вигляд:
  - а) вертикальної кривої;
  - б) синусоїди;
  - в) горизонтальної лінії;
  - г) висхідної кривої.
3. Інвестиції, що забезпечують зростання капіталу, називаються:
  - а) внутрішні інвестиції;
  - б) зовнішні інвестиції;
  - в) чисті інвестиції;
  - г) валові інвестиції.
4. Центральному банкові складно уповільнити темпи зростання грошової маси, якщо:
  - а) величина особистих заощаджень дуже значна;
  - б) центральний банк не може зменшувати норму резервування;
  - в) комерційні банки володіють значними надлишковими резервами;
  - г) курс національної валюти знижується.
5. Інфляційна спіраль з’являється тоді, коли:
  - а) доходи призводять до збільшення попиту і зростання ціни, а ціни, в свою чергу, підштовхують доходи вгору;
  - б) ціни зростають одночасно зі зростанням обсягів виробництва протягом тривалого часу;
  - в) ціни зростають у результаті підвищення потреб споживачів;

г) ціни зростають у результаті збільшення сукупної пропозиції, що призводить до збільшення сукупного попиту.

Завдання 3.

Чому дорівнює темп інфляції в 2016 р., якщо номінальний ВВП у 2015 р. становив 210 млн. грн., в 2016 р. – 270 млн. грн., а реальний ВВП у 2015 р. становив 150 млн. грн., в 2016 р. – 180 млн. грн.

Варіант 4

Завдання 1.

1. Фіскальна політика і державний бюджет.
2. Соціально-економічні наслідки інфляції.
3. Грошовий ринок. Грошова пропозиція та попит на гроші.
4. Парадокс ощадливості. Похідні інвестиції. Індуковані інвестиції та акселератор.
5. Економічний цикл та його фази.

Завдання 2.

1. Що із переліченого не враховують під час визначення валового внутрішнього продукту як суми доходів:
  - а) валові приватні інвестиції;
  - б) рентні доходи;
  - в) заробітну плату;
  - г) амортизацію.
2. Крива сукупного попиту переміститься ліворуч у випадку:
  - а) зменшення доходів споживчого сектору;
  - б) збільшення інвестицій;
  - в) активних заходів стимулюючої монетарної політики;
  - г) зростання державних витрат на утримання армії;
  - д) підвищення темпів економічного зростання в країнах-партнерах.
3. Джерелом інвестицій в економіці є:
  - а) заощадження домогосподарств;
  - б) кредити;
  - в) особистий прибуток;
  - г) державні трансферти.
4. До інструментів грошово-кредитної політики не входять:
  - а) операції на відкритому ринку;
  - б) зміна облікової процентної ставки;
  - в) зміна норми обов'язкового резервування;
  - г) зміна податкового навантаження.
5. До основних наслідків інфляції можна віднести:
  - а) знецінення грошових заощаджень населення;
  - б) заміну товарно-грошових відносин на бартерні;
  - в) зростання спекуляції та тіньової економіки;
  - г) зниження офіційного та ринкового курсу національної валюти.

Завдання 3.

Маємо умови: граничний коефіцієнт податків – 0,2; гранична схильність до споживання – 0,8. Уряд зменшив чисті податки на 40 грн. Чому дорівнює приріст реального ВВП?

Варіант 5

Завдання 1.

1. Вплив інвестицій на обсяг національного виробництва.
2. Економічні та соціальні наслідки безробіття.
3. Класична теорія як теоретична база державного невтручання в економіку.
4. Модель IS – LM як відображення рівноваги товарного та грошового ринків.
5. Ефективність В. Парето.

Завдання 2.

1. Вкажіть величину національного доходу, якщо відомо, що валовий національний продукт дорівнює 100 млн. грн., виплати на соціальне страхування – 10 млн. грн., сума амортизації – 30 млн. грн, непрямі податки – 20 млн. грн.:
  - а) 160 млн. грн.;
  - б) 80 млн. грн.;
  - в) 70 млн. грн.;
  - г) 40 млн. грн.
2. У моделі AD-AS зменшення сукупного попиту призведе до:
  - а) зменшення рівноважного обсягу реального виробництва;
  - б) зменшення сукупної пропозиції;
  - в) збільшення сукупної пропозиції;
  - г) зростання цін.
3. Чисті інвестиції — це:
  - а) обсяг капіталу в базовому періоді + обсяг інвестицій у поточному періоді;
  - б) приріст інвестицій понад зношення капіталу в поточному році;
  - в) обсяг валових інвестицій + величина амортизаційних відрахувань;
  - г) вартість спожитого основного капіталу.
4. При збільшенні пропозиції грошей у моделі IS-LM:
  - а) крива IS зсувається праворуч;
  - б) крива IS зсувається ліворуч;
  - в) крива LM зсувається ліворуч;
  - г) крива LM зсувається праворуч.
5. Джерелом інфляції пропозиції є:
  - а) збільшення видатків на споживання;
  - б) збільшення інвестиційних видатків;
  - в) зростання витрат на одиницю продукції;
  - г) збільшення сукупних видатків.

Завдання 3.

Нехай функція попиту має такий вигляд: $AD = 2,5 + 2P$, функція пропозиції: $AS = -4 + 7P$. Знайти рівноважний рівень цін та обсяг виробництва на макрорівні. Визначити, як зміниться рівень цін та обсяг виробництва, якщо держава запровадила на всі товари акцизний збір у розмірі 0,2 від ціни. Який алгебраїчний вигляд матиме функція пропозиції?

Варіант 6

Завдання 1.

1. Роль держави у змішаній економіці.
2. Зв'язок монетарної і фіскальної політики в моделі IS-LM.
3. Функції макроекономіки.
4. Модель “вилучення – ін'єкції”. Зв'язок інвестицій та заощаджень.
5. Фактори економічного зростання.

Завдання 2.

1. При обчисленні дефлятора ВВП та індексу споживчих цін правильними є такі твердження:
  - а) індекс споживчих цін не враховує ціни на імпортні товари та послуги;
  - б) індекс споживчих цін відображає лише зміни рівня цін на споживчі товари та послуги
  - в) дефлятор ВВП обчислюється на основі кошика товарів і послуг базового періоду;
  - г) дефлятор ВВП та індекс споживчих цін дорівнюють один одному.
2. Вкажіть величину чистого експорту, якщо відомо, що експорт дорівнює 300 млн грн, імпорт – 100 млн грн.
  - а) 3 млн грн.;
  - б) 400 млн грн.;
  - в) 200 млн грн.;
  - г) 3000 млн грн..
3. Заощадження як макроекономічна категорія — це:
  - а) сума всіх зобов'язань домогосподарства або фірми;

- б) сума всіх активів домогосподарства;
  - в) частина використовуваного доходу домогосподарства, не витрачена на споживання;
  - г) кошти, що залишаються на руках у споживачів після сплати всіх податків.
4. Сума граничної схильності до споживання та заощадження:
- а) завжди більша за 1;
  - б) дорівнює 1;
  - в) знаходиться у проміжку від 0 до 1;
  - г) дорівнює 0.
5. Які зміни відбуваються в моделі IS-LM у разі застосування стимулювальної монетарної політики?
- а) зниження відсоткової ставки і збільшення доходу, що переміщує криву LM вниз
  - б) зростання відсоткової ставки і зменшення доходу, що переміщує криву LM вгору
  - в) збільшення доходу і зростання відсоткової ставки, що переміщує криву IS вгору
  - г) зменшення доходу і зниження відсоткової ставки, що переміщує криву IS вниз
- Завдання 3. Норма обов'язкового резервування дорівнює 0,3. Сума обов'язкових резервів 0,9 млрд грн. од. Готівка становить 0,3 млрд грн. од. У скільки разів може бути збільшена пропозиція грошей?

Варіант 7

Завдання 1.

1. Ефективність економічної політики. Закон А. Вагнера.
2. Рівновага товарного ринку. Модель IS як засіб аналізу рівноваги товарного ринку.
3. Зв'язок монетарної і фіскальної політики в моделі IS-LM.
4. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки.
5. Методи макроекономічного аналізу.

Завдання 2.

1. Яка крива у моделі IS-LM стає теоретичним інструментом для пояснення результатів впливу монетарної політики на економіку в короткостроковому періоді?
  - а) крива IS
  - б) крива LM
  - в) крива сукупного попиту
  - г) крива пропозиції грошей
2. Модель зростання Солоу передбачає, що виробнича функція характеризується:
  - а) спадною віддачею від масштабу;
  - б) постійною віддачею від масштабу
  - в) зростаючою віддачею від масштабу;
  - г) незмінним граничним продуктом
  - д) зростаючим граничним продуктом
3. Максимально можливе збільшення суми банківських депозитів дорівнює:
  - а) добутку обов'язкових резервів та грошового мультиплікатора
  - б) добутку надлишкових резервів та грошового мультиплікатора
  - в) різниці між фактичними резервами та обов'язковими резервами
  - г) добутку фактичних резервів та грошового мультиплікатора
4. Гранична схильність до заощадження більша нуля, якщо:
  - а) $c = 1,1$;
  - б) $\Delta C > \Delta Y$;
  - в) $\Delta C < \Delta Y$;
  - г) $\Delta C = \Delta Y$.
5. Для визначення рівня економічного розвитку країни використовують низку показників, окрім:
  - а) валового внутрішнього продукту на душу населення
  - б) показників ефективності функціонування економіки, що обчислюється на підставі ВВП
  - в) виробництва і споживання деяких ключових видів продукції
  - г) показників рівня заощаджень в національній економіці
  - д) показників рівня та якості життя

Завдання 3. Норма банківського резервування 0,125. Обчислити простий депозитний мультиплікатор.

Варіант 8

Завдання 1.

1. Економічний кругообіг у простій економічній системі.
2. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фіскальної та зовнішньоекономічної політики.
3. Споживання та заощадження.
4. Мультиплікатор в моделі AD-AS.
5. Класична теорія як теоретична база державного невтручання в економіку.

Завдання 2.

1. Вкажіть величину дефлятора ВВП, якщо відомо, що номінальний ВВП дорівнює 100 млн. грн., реальний ВВП – 50 млн. грн.
  - а) 500 %;
  - б) 200 %;
  - в) 100 %;
  - г) 2 %.
2. Податки на виробництво та імпорт використовуються для обчислення:
  - а) ВВП за виробничим методом;
  - б) ВВП за розподільчим методом;
  - в) ВВП за методом кінцевого використання;
  - г) ВВП за економічним зростанням.
3. Що не є "колесом економічного зростання"
  - а) кількість та якість природних ресурсів
  - б) кількість та якість трудових ресурсів
  - в) обсяг капіталу країни
  - г) трудові конфлікти
  - д) технологія
4. Споживання, величина якого не залежить від розмірів поточного використовуваного доходу, називається:
  - а) постійне;
  - б) автономне
  - в) альтернативне;
  - г) граничне.
5. Вкажіть величину чистого національного продукту, якщо відомо, що валовий національний продукт дорівнює 100 млн грн, сума амортизації – 30 млн грн.
  - а) 30 млн грн.;
  - б) 130 млн грн.;
  - в) 70 млн грн.;
  - г) 300 млн грн..

Завдання 3. Темп приросту національного продукту становить 3%, а частка капіталу у національному продукті - 0,3. Нехай чисельність робочої сили зросла на 1%, а обсяг капіталу - на 2%. Обчисліть залишок Солоу.

Варіант 9

Завдання 1.

1. Сукупний попит, його структура.
2. Основи теорії макроекономічної політики. «Магічний чотирикутник макроекономічної політики».
3. Інвестиції як компонент сукупних витрат.
4. Мультиплікатор в моделі AD-AS.
5. Макроекономічна політика в Україні.

Завдання 2.

- Рівновага в економіці досягається, якщо:
  - $I + I' = E$;
  - $I = S$;
  - $I' = C$;
  - $A = E + I'$.
- У національній економіці усіх країн світу обсяг капіталу на працівника:
  - менший, ніж за Золотим правилом
  - більший, ніж за Золотим правилом
  - відповідає рівню Золотого правила
  - правильна відповідь відсутня
- Відкрита економіка (open economy) – це:
  - сума внутрішніх і зовнішніх первинних доходів
  - економіка країни, яка має економічні відносини з "Фінансовим сектором"
  - економіка країни, яка має економічні відносини з сектором «Інший світ»
  - одночасна рівновага на всіх ринках національної економіки
- Грошовий агрегат M1 визначається за формулою:
  - $M0 +$ Переказні депозити в національній валюті;
  - $M0 +$ Переказні депозити в іноземній валюті;
  - $M2 -$ Переказні депозити в іноземній валюті;
  - $M0 -$ Переказні депозити в національній валюті.
- Вкажіть величину мультиплікатора витрат для приватної закритої економіки за умови, що ВВП збільшився на 20 млрд грн, а споживання — на 10 млрд грн.
  - 2;
  - 3;
  - 1;
  - 0,5.

Завдання 3. Обсяг ВВП в Україні у 2021 розрахунковому році становив 170 млрд. грн., у 2020 базовому році — 130 млрд. грн. Обчислити коефіцієнт зростання для України.

Варіант 10

Завдання 1.

- Рівновага AD-AS.
- Бюджетний дефіцит.
- Модель "витрати – випуск".
- Теорія суспільного вибору як основа обґрунтування взаємозалежності економічних та політичних явищ. Суспільний вибір.
- Антиінфляційне регулювання.

Завдання 2.

- Готівкові гроші = 50 млрд грн, переказні депозити в національній валюті = 60 млрд грн, переказні депозити в іноземній валюті = 10 млрд грн, цінні папери, крім акцій = 2 млрд грн. Чому дорівнює грошовий агрегат M2?
  - 120 млрд грн.;
  - 2 млрд грн.;
  - 110 млрд грн.;
  - 108 млрд грн..
- Зростання ВВП та підвищення рівня зайнятості є основним завданням:
  - недискреційної політики
  - дискреційної політики
  - стимулюючої політики
  - обмежувальної політики
- Яка тривалість довгих хвиль в економіці?
  - 38-45 рр.
  - 50-60 рр.
  - 40-60 рр.
  - 58-65 рр.

4. Грошовий агрегат $M1 = 80$ млрд грн, переказні депозити в національній валюті = 40 млрд грн, переказні депозити в іноземній валюті = 10 млрд грн. Чому дорівнює грошовий агрегат $M2$?

- а) 130 млрд грн.;
- б) 90 млрд грн.;
- в) 110 млрд грн.;
- г) 50 млрд грн..

5. Мультиплікатор державних витрат показує:

- а) приріст ВВП в результаті прирощення податків
- б) приріст ВВП в результаті прирощення державних витрат
- в) приріст ВВП в результаті прирощення інвестицій

Завдання 3. Розрахувати мультиплікатор витрат для приватної закритої економіки за умови, що ВВП збільшився на 20 млрд грн, а споживання — на 12 млрд грн.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається здобувачем вищої освіти на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refere* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, 3 розділи (1 – теоретичний огляд проблеми, 2 – аналіз тенденцій розвитку з даної проблематики в Україні, 3 – перспективні напрями вирішення даної проблеми в Україні), висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с. 8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Темі рефератів-оглядів

1. Становлення та розвиток макроекономіки.
2. Історія розвитку макроекономіки.
3. Економічні системи: сутність, основні види, особливості.
4. Національна економіка та економічна система.
5. Макроекономіка і стабілізаційна політика.
6. Головні макроекономічні цілі: сутність і суперечності.
7. Методи дослідження національної економіки.
8. Графічний метод в макроекономіці.
9. Макроекономічне моделювання: історія і особливості.
10. Філософія макроекономіки.
11. Економічні цикли та їх класифікація.
12. Моделі макроекономічного кругообігу.
13. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва.
14. Історія створення і розвитку СНР.
15. Система показників на підставі ВВП і ВВП.
16. Показники обсягу національного виробництва.

17. ВВП та його аналіз в Україні.
18. Динаміка ВВП України за роки незалежності.
19. Динаміка цін і аналіз ВВП.
20. Порівняльна характеристика подушного ВВП в Україні та в інших країнах.
21. Виробництво національного доходу.
22. Функціональний та родинний розподіл національного доходу.
23. Економічна нерівність і соціальна політика захисту населення.
24. Зайнятість і безробіття в Україні.
25. Показники рівня цін та їх аналіз в Україні.
26. Механізм ринку праці.
27. Соціально-економічні втрати від безробіття.
28. Основні форми зайнятості й безробіття.
29. Державна політика зниження природної норми безробіття.
30. Сукупний попит та чинники, які на нього впливають.
31. Сукупна пропозиція у різних періодах та її чинники.
32. Особливості кейнсіанського і класичного поглядів на сукупну пропозицію.
33. Особливості рівноваги на відрізках кривої сукупної пропозиції.
34. Грошові системи та їхні типи.
35. Пропозиція грошей та їх мультиплікатори.
36. Механізм грошового ринку.
37. Цінова нестабільність та її суперечності
38. Основні показники цінової нестабільності.
39. Причини та наслідки інфляції в Україні.
40. Взаємозв'язок між інфляцією і безробіттям.
41. Теорія і практика споживання.
42. Споживання та заощадження в ринковій економіці.
43. Співвідношення основних показників споживання, заощаджень та інвестицій.
44. Моделі поведінки споживача.
45. Теорія і практика заощаджень.
46. Вибір заощадником активу та види заощаджень.
47. Види інвестиційного процесу у різних країнах.
48. Сутність і основні форми інвестицій.
49. Приватні інвестиції та інвестиційна діяльність в Україні.
50. Напрямки покращення інвестиційного клімату в Україні.
51. Роль держави в економічній системі.
52. Стабілізаційна політика в Україні.
53. Взаємозв'язок мультиплікатора витратків і акселератора.
54. Методика побудови кейнсіанського хреста.
55. Метод «витрати – випуск» та його особливості.
56. Метод «вилучення – ін'єкцій» та його особливості.
57. Взаємозв'язок методів «витрати – випуск» та «вилучення – ін'єкцій».
58. Ефект простого мультиплікатора витрат.
59. Сукупні витрати та аналіз їх в Україні.
60. Погляди на економічне зростання.
61. Фактори економічного зростання та економічна динаміка в Україні.
62. Модель Солоу.
63. Циклічність як форма економічного розвитку.
64. Економічні коливання та їх причини.
65. Вплив держави на умови формування економічної рівноваги.
66. Державне втручання в економіку і порівняльний аналіз класичного і кейнсіанського підходів
67. Державний бюджет: його доходи і витрати.
68. Дефіцит бюджету і державний борг.
69. Сутність і суперечності грошово-кредитної політики держави.

70. Дискреційна та автоматична фіскальна політика.
71. Знаряддя та завдання монетарної політики.
72. Центральний банк та його роль в національній економіці.
73. Передавальний механізм та ефективність монетарної політики.
74. Монетарна політика в Україні.
75. Торгівельна політика та чистий експорт в Україні.
76. Фіскальна і монетарна політика в моделі IS – LM.
77. Особливості й суперечності податкової системи України.
78. Міжнародний поділ праці.
79. Зовнішня торгівля її чинники та показники.
80. Теорія абсолютних та порівняльних переваг.
81. Зовнішньоторговельна політика та її інструменти.
82. Платіжний баланс та його стан в Україні.
83. Валютний курс та його види.
84. Валютний курс в Україні.
85. Валютні системи в розвитку.
86. Вплив зовнішньої торгівлі на економіку.
87. Інтернаціоналізація господарського життя.
88. Особливості митного і немитного регулювання в Україні.
89. Основні форми й суб'єкти ЗЕД.
90. Основні теорії зовнішньої торгівлі.
91. Макроекономічна політика в Україні: сучасний стан та шляхи її вдосконалення.
92. Сучасний стан та перспективи інтеграції України до світової економіки.
93. Роль міжнародних інвестицій у відновленні України.
94. Відновлення соціальної сфери та підтримка громадян у період війни.
95. Ефективні стратегії для відновлення ринкової економіки після кризи.
96. Цифровізація та її вплив на ефективність державних послуг.
97. Відновлення ліквідності та стабільності фінансової системи країни.
98. Інструменти монетарної політики у поствоєнний період.
99. Стабільність валютного курсу в умовах відновлення країни.
100. Роль міжнародних організацій у відновленні економіки країни.
101. Вплив цифровізації на розвиток «зелених» технологій та сталого розвитку.
102. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.
103. Глобалізація економіки країни в умовах розвитку штучного інтелекту.
104. Роль електронної комерції у відновленні економіки після війни.
105. Політика зайнятості в Україні під час війни.
106. Корупція в процесі відновлення країни.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Макроекономіка, як складова економічної науки.
2. Предмет, об'єкт та суб'єкти макроекономіки.
3. Функції макроекономіки.
4. Методи макроекономічного аналізу.
5. Макроекономіка та економічна політика держави.
6. Історія розвитку макроекономічної науки.
7. Економічний кругообіг у простій економічній системі.
8. Суть і структура суспільного відтворення. Закономірності відтворення.
9. Основні макроекономічні показники.
10. Обчислення реальних обсягів. Роль цін в обчисленні макроекономічних показників.
11. Сукупний попит, його структура.

12. Сукупна пропозиція.
13. Рівновага AD-AS.
14. Споживання та заощадження.
15. Нагромадження, його суть та джерела.
16. Інвестиції як компонент сукупних витрат.
17. Суть мультиплікатора.
18. Парадокс ощадливості. Похідні інвестиції. Індуковані інвестиції та акселератор.
19. Мультиплікатор в моделі AD-AS.
20. Вплив інвестицій на обсяг національного виробництва.
21. Модель "витрати – випуск".
22. Модель "вилучення – ін'єкції". Зв'язок інвестицій та заощаджень.
23. Рівновага товарного ринку. Модель IS як засіб аналізу рівноваги товарного ринку.
24. Ринок грошей та цінних паперів.
25. Модель LM.
26. Ринок робочої сили. Умови рівноваги на ринку робочої сили.
27. Модель IS – LM як відображення рівноваги товарного та грошового ринків.
28. Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти.
29. Державні видатки та їх структура. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика.
30. Фіскальна політика і державний бюджет.
31. Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції.
32. Бюджетний дефіцит.
33. Державний борг та його структура. Методи управління державним боргом.
34. Ефект витіснення державою приватних інвестицій.
35. Грошовий ринок. Грошова пропозиція та попит на гроші.
36. Інструменти грошово-кредитної політики центрального банку.
37. Вплив грошово-кредитної політики на величину ВВП та рівень цін (передавальний механізм монетарної політики). Грошовий та депозитний мультиплікатори.
38. Монетарна політика в моделі IS-LM.
39. Зв'язок монетарної і фіскальної політики в моделі IS-LM.
40. Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку.
41. Циклічність економічного розвитку, суть та причини. Типи економічних циклів.
42. Економічний цикл та його фази.
43. Економічна криза. Структурні кризи.
44. Суть економічного зростання. Джерела економічного зростання.
45. Фактори економічного зростання.
46. Сучасні тенденції в економічному зростанні.
47. Економічне зростання на основі моделей AD-AS та кривої виробничих можливостей.
48. Модель економічного зростання Харрода-Домара.
49. Модель економічного Р. Солоу.
50. Теорії розвитку. Економічне зростання та економічний розвиток.
51. Інфляція як макроекономічне явище.
52. Типи інфляції.
53. Використання кривої Філіпса для аналізу інфляційних процесів.
54. Соціально-економічні наслідки інфляції.
55. Антиінфляційне регулювання.
56. Механізм функціонування ринку праці.
57. Безробіття, види безробіття.
58. Кейнсіанське пояснення безробіття.
59. Економічні та соціальні наслідки безробіття.
60. Закон і крива Оукена.
61. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.
62. Механізм зовнішньоекономічної політики, її інструменти.
63. Міжнародний потік товарів та капіталів.
64. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП.

- 65. Модель Мандела-Флемінга для відкритої економіки.
- 66. Рівновага моделі IS-LM і вплив на неї грошової, фінансової та зовнішньоекономічної політики.
- 67. Роль держави у змішаній економіці.
- 68. Класична теорія як теоретична база державного невтручання в економіку.
- 69. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки.
- 70. Альтернативні теорії макроекономічного регулювання.
- 71. Основи теорії макроекономічної політики. «Магічний чотирикутник макроекономічної політики».
- 72. Теорія суспільного вибору як основа обґрунтування взаємозалежності економічних та політичних явищ. Суспільний вибір.
- 73. Ефективність економічної політики. Закон А. Вагнера.
- 74. Ефективність В. Парето.
- 75. Вибір моделі макроекономічної політики.
- 76. Макроекономічна політика в Україні.

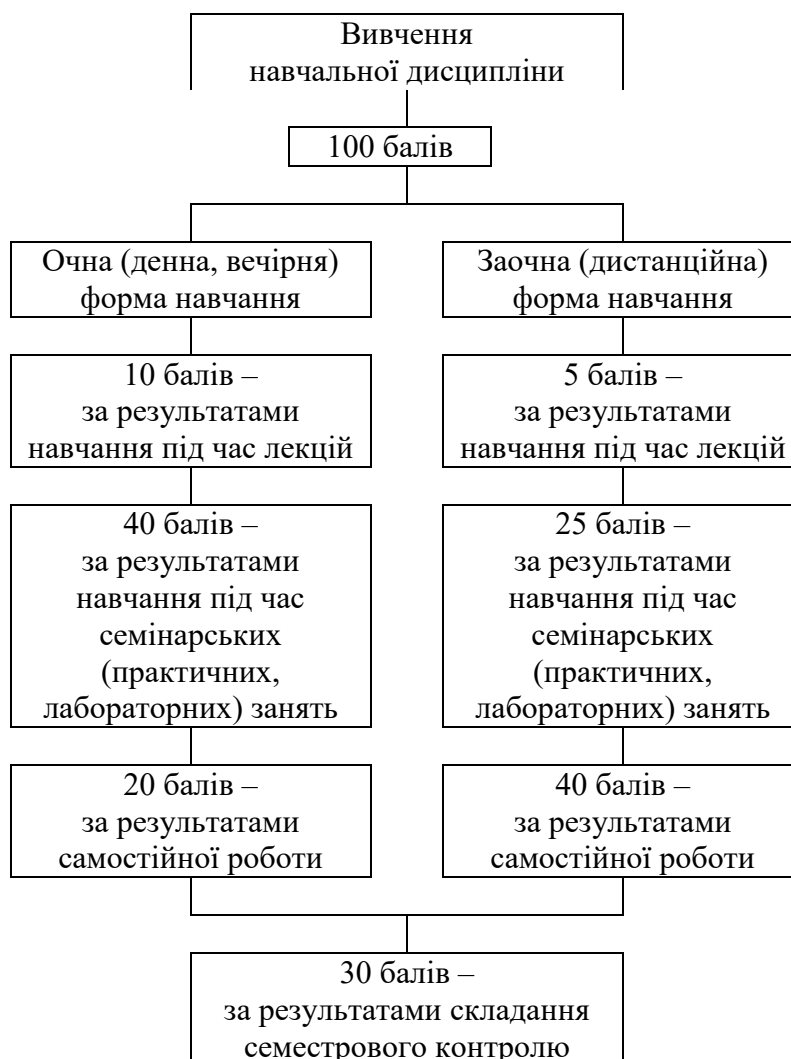
1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.
2. Тестові завдання.
  1. У моделі "AD — AS" економічне зростання може бути показано як:
    - а) Переміщення вліво кривої AS.
    - б) Переміщення вправо кривої AD.
    - в) Переміщення вліво кривої AD.
    - г) Переміщення вправо кривої AS.
  - ...
  25. Запишіть формулу та вкажіть величину чистого експорту, якщо відомо, що експорт дорівнює 300 млн. грн., імпорт – 100 млн. грн., мито – 10 млн. грн.:
    - а) 200 млн. грн.;
    - б) 400 млн. грн.;
    - в) 190 млн. грн.;
    - г) 410 млн. грн.
3. Задача.

Використовуючи закон Оукена, визначте втрати потенційного ВВП у країні, де економічна ситуація характеризується наступними даними: фактичний ВВП дорівнює 220 млрд. грн.; природний рівень безробіття – 6 %; фактичний рівень безробіття – 12 %.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів здобувачам вищої освіти з освітньої компоненти здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час лекцій з освітньої компоненти, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення шести лекційних занять за заочною формою навчання. Отже, здобувач вищої освіти може набрати під час лекцій таку кількість балів:

Таблиця 2.1

Розподіл балів для лекцій з освітньої компоненти «Макроекономіка»

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій					
			1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Заочна	6	0,8	1,7	2,5	3,3	4,2	5,0

2.3. З цієї освітньої компоненти передбачено проведення чотирьох семінарських занять за заочною формою навчання.

За результатами семінарського заняття кожному здобувачу вищої освіти до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу здобувачів вищої освіти та виконання індивідуальних завдань, розподіляється таким чином: кожне питання першого завдання контрольної роботи оцінюється максимально чотирма балами. За виконання першого завдання студент може одержати максимально 20 балів.

Тести другого завдання оцінюються максимально 5 балами (один бал за один тест) з урахуванням наведених критеріїв в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. За виконання другого завдання студент може одержати максимально 5 балів.

За виконання третього завдання студент може одержати максимально 5 балів. Загалом за виконання контрольної роботи студент може одержати максимально 30 балів. Виконання індивідуального завдання оцінюється максимально 10 балами.

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену з навчальної дисципліни «Макроекономіка», здобувач вищої освіти заочної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Перерозподіл балів в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді в усній та письмовій формі відповідно на питання, тестові завдання та розв'язок задачі екзаменаційного білета, наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Розподіл балів для семестрового контролю з навчальної дисципліни «Макроекономіка»

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань екзаменаційного білета / кількість балів			Разом балів
		1	2	3	
1.	Максимальна кількість балів за відповідь на тестові завдання	15,0	-	-	15,0
2.	Максимальна кількість балів за письмову відповідь на теоретичне питання	-	10,0	-	10,0
3.	Максимальна кількість балів за розв'язання задачі	-	-	5,	5,0
	Усього балів	15,0	10,0	5,0	30,0

4. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Базилінська О.Я. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
5. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
6. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119
7. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
8. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
9. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва. Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с.
10. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
11. Піхняк Т., Слободян М., Мовчан В. Державний борг України та інших країн: порівняльний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* Том 328 № 2 (2024). С.39-43. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-5>
12. Солонінко К. С. Макроекономіка : навч. посіб. К. ЦУЛ, 2016. 200 с.
13. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 2

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Априорі, 2020.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
5. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
6. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119
7. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
8. Максименко І. А. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навч. посіб. для самост. підготов. до держ. екзамену з екон. теорії.; Нац. ун-т держ. податк. служби України. Чернівці : Прут, 2011. 404 с.
9. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
10. Солонінко К. С. Макроекономіка : навч. посіб. К. ЦУЛ, 2016. 200 с.
11. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 3

1. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.

2. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
3. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
4. Данилович-Кропівницька М. Л. Макроекономіка: навч. посіб.; Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. 292 с.
5. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
6. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119.
7. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
8. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
9. Солонінко К. С. Макроекономіка текст: навч. посіб.К. ЦУЛ, 2016. 200 с.
10. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 4

1. Базилінська О.Я. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. В. П. Гавриш. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
5. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
6. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119.
7. Макроекономіка: навч. посіб. за заг. ред. проф. М. І. Макаренка. К.: ЦУЛ, 2014. 216 с.
8. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
9. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
10. Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. К. ЦУЛ, 2016. 200 с.
11. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 5

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Априорі, 2020.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
5. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
6. Макроекономіка: підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
7. Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. / проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін. К.: КНЕУ, 2016. 254 с.
8. Макроекономічний огляд та прогноз. Міністерство фінансів України. <https://mof.gov.ua/uk/makroogljad>.

9. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Апріорі, 2020. 648 с.
10. Харкянєн Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України. 2023 р. 248 с.

Тема 6

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. 4-тє вид., виправл. та доп. Л. : Апріорі, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. 648 с.
2. Базилінська О.Я. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
3. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
4. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
5. Bublik M., Mykhailov V., Matseliukh Y., Pihniak T., Selskyi A., Grybyk I. Change management in R&D-quality costs in challenges of the global economy. *CEUR Workshop Proceedings*, 2021. Vol. 2870, pp. 1139–1151. URL: <http://ceur-ws.org/Vol 2870 /paper83.pdf>.
6. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс. 2024 р. 428 с.
7. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119
8. Макроекономіка: підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
9. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
10. Макроекономічний огляд та прогноз. Міністерство фінансів України. <https://mof.gov.ua/uk/makroogljad>.
11. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Апріорі, 2020. 648 с.
12. Харкянєн Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України. 2023 р. 248 с.

Тема 7

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. 4-тє вид., виправл. та доп. Л. : Апріорі, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. 648 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Vita M. Navryliuk, Volodymyr K. Rudyk, Nataliia L. Korzhenivska, Tetiana A. Pikhniak and Ivanna O. Cheschnevska. The Strategy for Managing Financial Resources of the Pension System of the Oecd Countries and Ukraine. *Economic Affairs*, Vol. 68(Special Issue), pp. 757-764, May 2023.
4. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
5. Козак Ю. Міжнародна макроекономіка. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 400 с.
6. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс. 2024 р. 428 с.
7. Корсікова, Н.М. Макроекономіка: навчальний посібник. Львів : Магнолія-2006, 2019. 240 с.
8. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
9. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
10. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Апріорі, 2020. 648 с.
11. Панчишин С. Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка. Знання, 2015. 390 с.

12. Піхняк Т., Слободян М., Мовчан В. Державний борг України та інших країн: порівняльний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* Том 328 № 2 (2024). С.39-43. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-5>
13. Податкові преференції, як засіб підтримки суб'єктів господарювання в умовах пандемії. *Збірник праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д.Моторного (ТДАТУ). Економічні науки.* №1(45), 2022 р. С.112-118.
14. Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. / К. С. Солонінко. К. ЦУЛ, 2016. 200 с.
15. Трусова Н.В., Радченко Н.Г., Піхняк Т.А. Податки в системі мобілізації публічних доходів. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного. Економічні науки.* №2(44), 2021. С. 193 -201.
16. Trusova, N., Kotvytska, N., Pikhniak, T., Pavlova, M., Plotnichenko, S. & Sakun, A. (2022). Attracting foreign investment in cyclic imbalances of the economy. *Scientific Horizons*, 25(5), 101-116. DOI: 10.48077/scihor.25(5).2022.101-116
17. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 8

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Апріорі, 2020.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Варналій З. Фіскальна політика та її вплив на розвиток малого і середнього бізнесу в Україні. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету.* 2018. № 5. С. 28-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2018_5_4
4. Vita M. Havryliuk, Volodymyr K. Rudyk, Nataliia L. Korzhenivska, Tetiana A. Pikhniak and Ivanna O. Cheschnevsk. The Strategy for Managing Financial Resources of the Pension System of the Oecd Countries and Ukraine. *Economic Affairs*, Vol. 68(Special Issue), pp. 757-764, May 2023.
5. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
6. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
7. Данилович-Кропівницька М. Л. Макроекономіка: навч. посіб.; уклад. М. Л. Данилович-Кропівницька, П. І. Стецюк, І. О. Тивончук. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. 292 с.
8. Дуліба Є. Фіскальна політика України в контексті реалізації фіскальної функції держави. *Evropsky politicky a pravni diskurz.* 2018. Vol. 5, Iss. 3. С. 68-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2018_5_3_11.
9. Дулік Т. О., Павлова К. І. Фіскальна політика в Україні в сучасних умовах та засоби її проведення. *Науковий погляд: економіка та управління.* 2019. № 1. С. 173-186. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2019_1_26
10. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
11. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119
12. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
13. Максименко І. А. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навч. посіб. для самост. підготов. до держ. екзамену з екон. теорії.; Нац. ун-т держ. податк. служби України. Чернівці : Прут, 2011. 404 с.
14. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Апріорі, 2020. 648 с.
15. Панчишин С. Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка. Знання, 2015. 390 с.

16. Податкові преференції, як засіб підтримки суб'єктів господарювання в умовах пандемії. *Збірник праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д.Моторного (ТДАТУ). Економічні науки.* №1(45), 2022 р. С.112-118.
17. Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. К. ЦУЛ, 2016. 200 с.
18. Трусова Н.В., Радченко Н.Г., Піхняк Т.А. Податки в системі мобілізації публічних доходів. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного. Економічні науки.* №2(44), 2021. С. 193 -201.
19. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 9

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. 4-те вид., виправл. та доп. Л. : Априорі, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. 648 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Летуча О. В. Макроекономіка : конспект лекцій для студентів спеціальності 051 – Економіка. Частина І. (бакалаврський рівень) / за ред. В. В. Білоцерківця. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2022. 49 с.
4. Vita M. Havryliuk, Volodymyr K. Rudyk, Nataliia L. Korzhenivska, Tetiana A. Pikhniak and Ivanna O. Cheschnevska. The Strategy for Managing Financial Resources of the Pension System of the Oecd Countries and Ukraine. *Economic Affairs*, Vol. 68(Special Issue), pp. 757-764, May 2023.
5. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
6. Ihor Yaremko, Tetyana Pikhnyak, Nataliya Dumych. The use of financial instruments: European experience and lessons for Ukraine. *International Economic Journal. Economics, Entrepreneurship, Management*. Vol. 9, No. 2. 2022.19-30. DOI: 10.23939/eem2022.02.019.
7. Козак Ю. Міжнародна макроекономіка. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 400 с.
8. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
9. Корсікова, Н.М. Макроекономіка: навчальний посібник. Львів : Магнолія-2006, 2019. 240 с.
10. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
11. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
12. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва. Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с.
13. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
14. Панчишин С. Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка. Знання, 2015. 390 с.
15. Піхняк Т., Слободян М., Мовчан В. Державний борг України та інших країн: порівняльний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* Том 328 № 2 (2024). С.39-43.DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-5>
16. Trusova, N., Kotvytska, N., Pikhniak, T., Pavlova, M., Plotnichenko, S. & Sakun, A. (2022). Attracting foreign investment in cyclic imbalances of the economy. *Scientific Horizons*, 25(5), 101-116. DOI: 10.48077/scihor.25(5).2022.101-116
17. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 10

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І.

- Островерха. 4-те вид., виправл. та доп. Л. : Априорі, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. 648 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
  3. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
  4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
  5. Козак Ю. Міжнародна макроекономіка. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 400 с.
  6. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
  7. Корсікова, Н.М. Макроекономіка: навчальний посібник. Львів : Магнолія-2006, 2019. 240 с.
  8. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
  9. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
  10. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
  11. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 11

1. Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Летуча О. В. Макроекономіка : конспект лекцій для студентів спеціальності 051 – Економіка. Частина І. (бакалаврський рівень) / за ред. В. В. Білоцерківця. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2022. 49 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Жеребило І. В., Колодій С. К. Методи та інструменти державного регулювання доходів населення: теоретичний аспект. *Регіональна економіка*. 2018. № 4. С. 85-93.
4. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
5. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119.
6. Люльов О.В. Макроекономічна стабільність національної економіки. Суми: Університетська книга, 2020. 261 с.
7. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва. Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с.
8. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
9. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки: монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
10. Макроекономіка: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва. Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с.
11. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
12. Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. К. ЦУЛ, 2016. 200 с.
13. Trusova, N., Kotvytska, N., Pikhniak, T., Pavlova, M., Plotnichenko, S. & Sakun, A. (2022). Attracting foreign investment in cyclic imbalances of the economy. *Scientific Horizons*, 25(5), 101-116. DOI: 10.48077/scihor.25(5).2022.101-116
14. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 12

1. Базилінська О.Я. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.

3. Vita M. Havryliuk, Volodymyr K. Rudyk, Nataliia L. Korzhenivska, Tetiana A. Pikhniak and Ivanna O. Cheschnevska. The Strategy for Managing Financial Resources of the Pension System of the Oecd Countries and Ukraine. *Economic Affairs*, Vol. 68(Special Issue), pp. 757-764, May 2023.
4. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
5. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672 с.
6. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
7. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119
8. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
9. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва. Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с.
10. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
11. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
12. Харкянен Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України.2023 р. 248 с.

Тема 13

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. 4-тє вид., виправл. та доп. Л. : Априорі, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. 648 с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
3. Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Летуча О. В. Макроекономіка : конспект лекцій для студентів спеціальності 051 – Економіка. Частина І. (бакалаврський рівень) / за ред. В. В. Білоцерківця. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2022. 49 с.
4. Bublik M.I. M.M. Nashkera, T.A. Pikhniak. Economic Complexity Development by Implementing Production Strategies to Reduce Resource Consumption in the Conditions of a Circular Economy. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2024. № 2 (28). P. 101-113. URL:<https://economics.net.ua/ejoru/2024/No2/101.pdf>.
5. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
6. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс.2024 р. 428 с.
7. Козак Ю. Міжнародна макроекономіка. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 400 с.
8. Корсікова, Н.М. Макроекономіка: навчальний посібник. Львів : Магнолія-2006, 2019. 240 с.
9. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
10. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
11. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва. Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. 216 с.
12. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
13. Островерх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
14. Панчишин С. Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка. Знання, 2015. 390 с.

15. Піхняк Т. А. Сучасні виклики для економічного розвитку малого підприємництва в Україні. *Приазовський економічний вісник*. 2021. № 2 (25). С. 24-30.
16. Харкянєн Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України. 2023 р. 248 с.

Тема 14

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Острoвeрх, І. В. Грабінська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Острoвeрхa. 4-тє вид., виправл. та доп. Л. : Априорі, 2020. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. 648 с.
2. Базілінська О.Я. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
3. Башнянин Г.І. Макроекономіка. Навч. посібник. Львів : «Новий Світ. 2024 р.552 с.
4. Bublik M.I. M.M. Nashkera, T.A. Pikhniak. Economic Complexity Development by Implementing Production Strategies to Reduce Resource Consumption in the Conditions of a Circular Economy. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2024. № 2 (28). P. 101-113. URL:<https://economics.net.ua/ejopu/2024/No2/101.pdf>.
5. Vita M. Havryliuk, Volodymyr K. Rudyk, Nataliia L. Korzhenivska, Tetiana A. Pikhniak and Ivanna O. Cheschnevska. The Strategy for Managing Financial Resources of the Pension System of the Oecd Countries and Ukraine. *Economic Affairs*, Vol. 68(Special Issue), pp. 757-764, May 2023.
6. Гавриш В. П. Основи макроекономічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2011. 253 с.
7. Ihor Yaremko, Tetyana Pikhnyak, Nataliya Dumych. The use of financial instruments: European experience and lessons for Ukraine *International Economic Journal. Economics, Entrepreneurship, Management*. Vol. 9, No. 2. 2022.19-30.DOI: 10.23939/eem2022.02.019.
8. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс. 2024 р. 428 с.
9. Кораблін С. О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. Економічна теорія. 2018; 2:92-119.
10. Макроекономіка : підручник. М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
11. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
12. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки : монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
13. Макроекономічний огляд та прогноз. Міністерство фінансів України. <https://mof.gov.ua/uk/makroogljad>.
14. Максименко І. А. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навч. посіб. для самост. підготов. до держ. екзамену з екон. теорії.; Нац. ун-т держ. податк. служби України. Чернівці : Прут, 2011. 404 с.
15. Острoвeрх П.І., Панчишин С.М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Львів: Априорі, 2020. 648 с.
16. Піхняк Т. А. Сучасні виклики для економічного розвитку малого підприємництва в Україні. *Приазовський економічний вісник*. 2021. № 2 (25). С. 24-30.
17. Піхняк Т., Слободян М., Мовчан В. Державний борг України та інших країн: порівняльний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. Том 328 № 2 (2024). С.39-43.DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-5>
18. Trusova, N., Kotvytska, N., Pikhniak, T., Pavlova, M., Plotnichenko, S. & Sakun, A. (2022). Attracting foreign investment in cyclic imbalances of the economy. *Scientific Horizons*, 25(5), 101-116. DOI: 10.48077/scihor.25(5).2022.101-116
19. Харкянєн Л.В. Макроекономіка. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України. 2023 р. 248 с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
7. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://data.oecd.org/>.

Оновлення навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни – доцентка кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій, кандидатка економічних наук, доцентка

_____ Тетяна ПІХНЯК

27 серпня 2024 року

Схвалено кафедрою менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій

27 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри _____ Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

27 серпня 2024 року